

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016 - 6164

Doknr.
390891

Dato
23-09-2016

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har d. 26. august 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 876 (alm. del) til sundheds- og ældreministeren og social- og indenrigsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 876:

"Vil ministrene i forlængelse af samrådet i Sundheds- og Ældreudvalget den 18. august 2016 redegøre for, hvordan man sikrer, at regioner og kommuner overholder ansvarsfordelingen på psykiatri- og misbrugsbehandlingsområdet, og hvilke redskaber kan i den forbindelse tages i anvendelse? Hvad gør ministrene, hvis regioner og kommuner ikke overholder ansvarsfordelingen?"

Svar:

Det er aftalt med sundheds- og ældreministeren, at hun redegør for ansvarsfordelingen mellem regioner og kommune på psykiatri- og misbrugsbehandlingsområdet, som spørger konkret spørger til, og at jeg som social- og indenrigsminister redegør for reglerne om tilsynet med kommuner og regioner.

Det påhviler kommuner og regioner som ansvarlige myndigheder at indrette deres opgaveløsning efter de til enhver tid gældende regler på området. I den forbindelse påhviler det myndigheden at indrette sin opgaveløsning efter reglerne, således som de med sædvanlig juridisk metode skal fortolkes. Det forhold, at der i en vejledning måtte være rejst en beklagelig tvivl om forståelsen af de gældende regler, fritager ikke kommuner og regioner for forpligtelsen til at indrette sin opgaveløsning efter de gældende regler.

Jeg kan i den forbindelse generelt oplyse, at hvis en kommune eller region ikke varetager de opgaver, de er blevet pålagt ansvaret for efter lovgivningen, er der to mulige veje, man kan gå, hvis man bliver berørt heraf.

For det første kan en kommunes afgørelse om stofmisbrugsbehandling efter service-lovens § 101 indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

For så vidt angår klageadgangen i konkrete sager på sundhedsområdet, har jeg indhentet bidrag fra Sundheds- og Ældreministeriet, som har oplyst følgende:

"Som borger har man mulighed for at klage over sundhedsvæsenets sundhedsfaglige virksomhed til Styrelsen for Patientsikkerhed efter reglerne i klage- og erstatningslovens § 1.

Man har endvidere mulighed for at klage over autoriserede sundhedspersoners sundhedsfaglige virksomhed. Disse klager behandles af Sundhedsvæsenets Disciplinær-nævn efter reglerne i klage- og erstatningslovens § 2.

Såfremt en borger er indlagt på en psykiatrisk afdeling, kan klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, aflåsning af døre i afdelingen samt oppegående tvangsfiksering og aflåsning af patientstuer på Sikringsafdelingen under Region Sjælland indbringes for Det Psykiatriske Patientklagenævn. Dette følger af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien § 35, stk. 1. Det er en betingelse for, at Det Psykiatriske Patientklagenævn kan gå ind i sagen, at den udøvede tvang er foregået på en psykiatrisk afdeling, hvor borgeren er/har været indlagt.

Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelser om tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvungen opfølgning efter udskrivning, tvangsfiksering, beskyttelsesfiksering, oppegående tvangsfiksering på Sikringsafdelingen og aflåsning af døre i afdelingen kan indbringes for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Dette følger af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien § 37.

Afgørelser fra Det Psykiatriske Patientklagenævn, der vedrører tvangsbehandling, anvendelse af fysisk magt, indgivelse af beroligende middel med magt, personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af patientstue på Sikringsafdelingen kan indbringes for Det Psykiatriske Ankenævn, jf. lov om anvendelse af tvang i psykiatrien § 38.

Uden for nævnenes kompetence falder klager over lægelig behandling, der ikke har været forbundet med tvang. Sådanne klager behandles efter ovenstående regler i klage- og erstatningsloven.

Klager over personalets adfærd i øvrigt rettes til sygehusmyndigheden. Dette gælder også klager over mindre vidtgående tvangsindgreb, som fx fratagelse af knive og spiritus.”

For det andet kan det kommunale og regionale tilsyn, som varetages af Statsforvaltningen med ministeriet som øverste tilsynsmyndighed, være relevant i de sager, som ikke kan behandles af Ankestyrelsen eller relevante klagemyndigheder på sundhedsområdet.

Statsforvaltningen fører tilsyn med, at kommuner og regioner overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

Statsforvaltningen kan ikke tage stilling til, om kommunernes dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige, eller til spørgsmål om skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Statsforvaltningen fører ikke tilsyn, i det omfang særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage eller har taget stilling til den pågældende sag.

Det er Statsforvaltningen selv, der beslutter, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse en tilsynssag.

Det kommunale tilsyn kan fx være relevant, hvor en kommune eller region træffer en generel beslutning inden for området, som ikke er i overensstemmelse med lovgivningen, eller hvis en kommune eller region generelt ikke udfører en opgave, som kommunen eller regionen efter lovgivningen er forpligtet til at varetage.

Det kommunale tilsyn kan også være relevant, hvis en kommune ikke efterlever en afgørelse fra en tilsyns- eller klagemyndighed som fx Ankestyrelsen eller relevante klagemyndigheder på sundhedsområdet som følge af tilsynets såkaldte fagedfunktion.

Fogedfunktionen indebærer, at det påhviler Statsforvaltningen at reagere om fornødent med fastsættelse af tvangsbøder, når en kommune eller region nægter at efterleve en konkret bindende afgørelse fra en klagemyndighed.

Statsforvaltningen kan som led i tilsynet anvende tvangsbøder, jf. § 50 b i lov om kommunernes styrelse, over for de ansvarlige medlemmer af kommunalbestyrelsen og regionsrådet, ligesom der er mulighed for at annullere og suspendere en klart ulovlig kommunal eller regional beslutning, jf. § 50 a i lov om kommunernes styrelse.

Herudover er der mulighed for at anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelses- eller regionsrådsmedlem, som er ansvarligt for, at kommunen er påført et tab, jf. § 50 c i lov om kommunernes styrelse, og at fratage at anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelses- eller regionsrådsmedlem mod indbetaling af erstatningsretlig bod, jf. § 50 d i lov om kommunernes styrelse.

I praksis er det dog yderst sjældent nødvendigt at anvende de nævnte sanktioner. Kommunalbestyrelser og regionsråd reagerer som helt klart udgangspunkt umiddelbart ved modtagelse af Statsforvaltningens vejledende udtalelse eller henvendelse om manglende overholdelse af en afgørelse fra en tilsyns- eller klagemyndighed.

Retsgrundlaget for Statsforvaltningens tilsyn findes i kapitel VI i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 769 af 9. juni 2015) og §§ 30-32 i regionsloven (lovbekendtgørelse nr. 770 af 9. juni 2015).

Ud over de nævnte sanktioner kan domstolene i medfør af § 61 i lov om kommunernes styrelse pålægge bøder til kommunalbestyrelsesmedlemmer, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører.

Der er således etableret et system, der efter min opfattelse kan samle op på de tilfælde – konkrete og generelle – hvor kommuner og regioner ikke varetager deres opgaver inden for området i overensstemmelse med lovgivningen.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann